

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI

SPÓŁDZIELCZEGO
INSTYTUTU NAUKOWEGO

W ROKU

1938

W A R S Z A W A — 1 9 3 9

SPÓŁDZIELCZY INSTYTUT NAUKOWY

P R E Z E S I N S T Y T U T U
S T. T H U G U T T

R A D A Z A W I A D O W C Z A

S T. D I P P E L
dyr. Związku Spółdzielni Spożyw. R. P.

J. G L I Ń S K I
nacz. dyr. Centr. Kasy Spółek Rolniczych

Ppłk. int. dypl. A. GRUSZKA
przewodn. Wydziału Wychowania Spółdziel-
czego Związku Rewiz. Spółdzielni Wojskow.

J. J A S I Ń S K I
dyr. Związku Spółdzielni Spożyw. R. P.

A. M. N O W A K O W S K I
naczeln. dyrek. Związku Spółdzielni Rolni-
czych i Zarobkowo-Gospodarczych R. P.

M. S O K O Ł O W S K I
dyr. Związku Spółdz. i Zrzesz. Pracow. R. P.

K O M I S J A N A U K O W A

Inż. Z. C H M I E L E W S K I
Dyr. F R. D A B R O W S K I
Dr. W. H O S Z O W S K A
Dr. H. K O Ł O D Z I E J S K I
Prof. K. K R Z E C Z K O W S K I
Prof. M. R A P A C K I
Dr. W. S E Y D L I T Z
Inż. T. Z A K R Z E W S K I

**DYREKTOR INSTYTUTU I REDAKTOR SPÓŁ-
DZIELCZEGO PRZEGLĄDU NAUKOWEGO**

B. P R Z E G A L I Ń S K I

BIURO, REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Warszawa 1, Warecka 11a,
Telef. 2-66-20. — R-ki bież. w Banku „Społem”, w Banku Związku
Spółek Zarobkowych w Poznaniu i Centralnej Kasie Spółek Rolnicz.
P. K. O. 14.250. — Rozrachunek pocztowy 660.

SPRAWOZDANIE

z działalności

Spółdzielczego Instytutu Naukowego

w roku 1938

WSTĘP

Działalność Spółdzielczego Instytutu Naukowego w 1938 r. kontynuowana była w zakresie ustalonym w latach poprzednich. Ścisła współpraca ze wszystkimi centralnymi organizacjami spółdzielczymi jeszcze została pogłębiona, czego wyrazem jest dalszy wzrost liczby członków rzeczywistych, która w końcu 1938 r. doszła do 34, czyli że w ciągu ostatnich dwóch lat wzrosła dwukrotnie.

Wpływy ze składek członkowskich w 1938 r. osiągnęły zł. 22.117.20, podczas gdy w 1937 r. wynosiły zł. 20.108.08, w 1936 r. — zł. 17.788.39, a w 1935 r. — zł. 10.533.08.

Jako dowód uznania dla działalności Instytutu należy przytoczyć uchwałę Zjazdu Związku Rew. Spółdzielni Wojskowych z dnia 25 maja 1938 r., który to Zjazd „doceniając znaczenie naukowego badania zjawisk życia spółdzielczego oraz skoncentrowania tych prac w Spółdzielczym Instytucie Naukowym, apeluje do władz wszystkich spółdzielni wojskowych o finansowe poparcie Instytutu przez przystąpienie na jego członków zwyczajnych lub wspierających”.

Dzięki uzyskanemu poparciu ze strony organizacji spółdzielczych, instytucyj rządowych i społecznych mógł Instytut przystąpić w 1938 r. do podjęcia większych prac naukowych jak „Udział państwa w rozwoju spółdzielczości rolniczej”, „Monografia o Ks. Piotrze Wawrzyniak” i „Historia spółdzielczości polskiej”.

54375

**Wydawnictwo
Duchownego Rzym.-Ła.
w BANDOMIERZU.**

1

00099647

W Ł A D Z E

Władze Spółdzielczego Instytutu Naukowego stanowili:

Prezes:

Stanisław Thugutt — prezes Towarzystwa Kooperatystów, redaktor czasopisma „Społem”.

Rada Zawiadowcza:

wiceprezes — Józef Gliński, — nacz. dyrektor Centr. Kasy Spółek Rolniczych,

członkowie: Stanisław Dippel — dyrektor „Społem” Związku Spółdz. Spoż. R. P.,

ppłk. int. dypl. Augustyn Gruszka — przewodniczący Wydziału Wychowania Spółdzielczego Związku Rewiz. Spółdz. Wojsk. R. P.,

Józef Jasiński — dyrektor „Społem” Związku Spół. Spoż. R. P.,

Adam Nowakowski — nacz. dyrektor Związku Spółdz. Roln. i Zar.-Gosp. R. P.,

Marian Sokołowski — dyrektor Związku Spółdzielni i Zrzeszeń Pracowniczych R. P.

Komisja Naukowa:

inż. Zygmunt Chmielewski — b. prezes Zjednoczenia Związków Spółdzielni Rolniczych.

Franciszek Dąbrowski — dyrektor Gimnazjum Spółdzielczego im. R. Mielczarskiego.

dr. Władysława Hoszowska — dyrektor Państw. Gimn. Żeńsk. im. Kl. z Tańskich Hoffmanowej.

dr. Henryk Kołodziejski — dyrektor Biblioteki Sejmu i Senatu.

prof. Konstanty Krzeczkowski — dyrektor Biblioteki Szkoły Głównej Handlowej.

prof. Marian Rapacki — prezes Zarządu „Społem” Związku Spółdz. Spoż. R. P.

dr. Włodzimierz Seydlitz — prezes Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobk. - Gosp. R. P.

inż. Tadeusz Zakrzewski — kierownik działu Biura Rady Spółdzielczej.

Komisja Rewizyjna:

Adam Czachyra — dyrektor Związku Spółdz. Roln. i Zarobk.-Gosp. R. P.

kpt. T. Marynowski — członek Rady Nadzorczej Związku Rew. Spółdz. Wojsk. R. P.

Henryk Pilch — członek Zarządu Związku Spółdz. i Zrzesz. Pracowniczych R. P.

Dyrektor:

Bolesław Przegaliński.

Walne zebranie sprawozdawcze odbyło się dn. 18 maja 1938 r.,
posiedzenie Rady Zawiadowczej — dn. 27 kwietnia 1938 r.
i posiedzenie Komisji Naukowej — dn. 24 lutego 1938 r.

CZŁONKOWIE

Członek honorowy: prof. St. Wojciechowski.

Członków rzeczywistych na 1. I. 1938 r. Instytut liczył 27.
W ciągu roku przybyło 8, ubyło 1, stan na 31. XII. 1938 r. —
34 członków.

W pierwszych miesiącach 1939 r. zgłosiły swe przystąpienie na
członków rzeczywistych Instytutu 3 instytucje.

Członków wspierających na 31. XII. 1938 r. Instytut liczył 478.
W pierwszych miesiącach 1939 r. zgłosiły swe przystąpienie na
członków wspierających Instytutu 4 instytucje.

LISTA CZŁONKÓW RZECZYWISTYCH W R. 1939

Związki Rewizyjne

„Społem” Związek Spółdzielni Spożywców R. P., Warszawa.
Związek Rewizyjny Spółdzielni Wojskowych R. P., Warszawa.
Związek Spółdzielni i Zrzeszeń Pracowniczych R. P., Warszawa.
Związek Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych
R. P., Warszawa.

Spółdzielcze Centrale Gospodarcze.

Bank Spółdzielczy „Społem”, Warszawa.
Bank Związku Spółek Zarobkowych S. A., Poznań.
Centrala Rolników S. A., Poznań.
Centralna Kasa Spółek Rolniczych, Warszawa.
Małopolski Związek Mleczarski, Kraków.
Rolnicza Spółka Mięsna, Warszawa.
Syndykat Spółdzielni Rolniczych, Kraków.
Związek Gospodarczy Spółdzielni Mleczarskich, Poznań.
Związek Gospodarczy Spółdzielni Rolniczo-Handlowych, War-
szawa.
Związek Spółdzielni Mleczarskich i Jajczarskich, Warszawa.

Spółdzielnie.

Bank Ludowy Spółdzielczy, Szczekociny.
Bank Spółdzielczy, Rypin.
Centralne Stowarzyszenie Spożywcze dla Śląska, Łazy.

Chrześcijańskie Okr. Stow. Spółdz. „Zjednoczenie“, Białystok.
Kasa Spółdzielcza, Sochaczew.
Konsum Kolejowy, Katowice.
Konsum Śląski, Mała Dąbrówka.
Okręgowe Spółdzielcze Stow. Spożywców „Jedność“, Lida.
Okręgowe Spółdzielcze Stow. Spożywców, Wierzbnik.
Okr. Spółdzielnia Spożywców „Zgoda“, Płock.
Powszechna Spółdzielnia Spożywców, Łódź.
Powszechna Spółdzielnia Spożywców Pracown. Naftowych, Bo-
ryslaw.
Spółdzielcze Stow. Spoż. „Bratnia Pomoc“, Niekłan.
Spółdzielcze Stow. Spoż. „Jedność“, Częstochowa.
Spółdzielczy Bank Przemysłowców Łódzkich, Łódź.
Spółdzielnia Spożywców „Udziałówka“, Hoszcza.
Spółdzielnia Spożywców „Zgoda“, Inowrocław.
Spółdzielnia Spożywców „Zgoda“, Poznań.
Śląski Centralny Bank Spółdzielczy, Katowice.
Warszawska Spółdzielnia Mieszkaniowa, Warszawa.
„Wspólna Praca“ Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa, Kutno.
Związek Spółek Rolniczych, Cieszyn.

Różne.

Towarzystwo Kooperatystów, Warszawa.

DZIAŁALNOŚĆ

BIURO INSTYTUTU

Poza dyrektorem, B. Przegalińskim, będącym zarazem redak-
torem „Spółdzielczego Przeglądu Naukowego“ i „Biuletynu Pra-
sowego“ skład personelu Instytutu w 1938 r. stanowili: A. Ra-
packi — referent ekonomiczny oraz sekretarz redakcji, E. Szu-
bert — sekretarz biura, buchalter i bibliotekarz, M. Woźniaków-
na — maszynistka, E. Piechocki — ekspedient.

Do połowy 1938 r., w związku z urlopem A. Rapackiego na
wyjazd zagranicę, pracowała w okresie przejściowym mgr.
E. Stellecka.

Lokal Instytutu obejmował 3 pokoje (w tym duża sala biblio-
teczna) oraz magazyn wydawnictw. Adres: Warszawa, ul. Wa-
recka 11 a (Dom Spółdzielczości Rolniczej). Telefon 266-20.

BADANIA WŁASNE

W roku sprawozdawczym kontynuowano opracowywanie
i publikowane w „Spółdzielczym Przeglądzie Naukowym“ na-
stępujących miesięcznych wskaźników gospodarczych:

A. *Odnośnie spółdzielni spożywców:*

- a) wskaźnik nominalnej wartości obrotów Związku „Społem”;
- b) wskaźniki spółdzielni spożywców ogółem i wg. rodzajów spółdzielni;
- c) wskaźnik wartości realnej obrotów spółdzielni robotniczo-miejskich;
- d) wskaźnik hipotetycznego spożycia żywności środowiska robotniczego;
- e) wskaźnik dynamiczny obrotów robotniczych spółdzielni spożywców.

B. *Odnośnie spółdzielni mleczarskich:*

- a) wskaźnik liczby dostawców;
- b) wskaźnik dostaw mleka;
- c) wskaźnik sumy wypłat;
- d) wskaźnik obrotów ogółem;
- e) wskaźniki obrotów ilościowych i wartościowych masłem;
- f) wskaźniki sumy i przeciętnej stopy kosztów;
- g) wskaźnik cen płaconych za 1% tłuszczu;
- h) wskaźniki cen osiągniętych za 1 kg masła.

Wskaźniki te oblicza się na podstawie danych, dostarczanych Instytutowi przez „Społem” Związek Spółdzielni Spożywców, Okręgowe Związki Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych, Związek Spółdzielni Niemieckich w Polsce oraz Krajowy Związek Mleczarski „Masłosojuz”.

Na podstawie dotychczasowych doświadczeń pod koniec roku sprawozd. przystąpiono do rewizji opracowywanych wskaźników oraz do rozszerzenia ich na spółdzielnie rolniczo-handlowe. W porozumieniu ze Związkiem Spółdzielni Roln. i Zarobk. Gosp. ustalono zespół 61 spółdzielni-korespondentów, od których będą zbierane bezpośrednio dane miesięczne odnośnie ich: 1) stanu finansowego, 2) obrotów towarowych, zwłaszcza ziemio-
płodami i 3) kosztów prowadzenia. Wyniki tych badań będą publikowane w 1939 r.

KOMISJA KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA SPÓŁDZIELCZEGO

W skład Komisji z końcem 1938 r. wchodziłi pp.: dr. J. Baranowska — dyrektor Instytutu Oświaty Dorosłych; Jan Bielecki — kierownik Działu Kształc. i Wychow. Spółdz. Zw. Sp. Rol. i Z. G.; inż. Z. Chmielewski — b. prezes Zjednoczenia Związków Spółdz. Rolniczych; Fr. Dąbrowski — dyrektor Gimnazjum Spółdz. im. R. Mielczarskiego; St. Dippel — dyrektor „Społem” Związku Spółdz. Spożywców; Fr. Dratwa — referent Dz. Kształc.

i Wych. Spółdz. Zw. Sp. Roln. i Zar.-Gosp.; J. Dominko — kier. Ref. Instr.-Organizac. Związku „Społem”; K. Haubold — red. „Młodego Spółdzielcy”; dr. Wł. Hoszowska — dyr. Państw. Gimn. Żeńskiego im. Kl. z Tańskich Hoffmanowej; dr. S. Surzycycki — kier. Działu Organ.-Ekonom. Biura Rady Spółdzielczej; inż. Z. Kobylński — kier. Centralnego Komitetu do Spraw Młodzieży Wiejskiej; K. Maj — Związek Nauczycielstwa Polskiego; Z. Małanicz — kier. Spółdz. Kursów Koresp. Związku „Społem”; W. Bzowski — Związek Izby i Organizacji Rolniczych; E. Milnikiel — wizytator szkoln. zawodow. Zarządu Miejskiego w W-wie; Wł. Mizielski — Związek Spółdzielni i Zrzeszeń Pracowniczych; St. Paczos — dyr. Państw. Szkoły Spółdz. Roln. w Nałęczowie; P. Podurgiel — Związek Spółdzielni i Zrzeszeń Pracowniczych; B. Przegaliński — dyr. Spółdzielczego Instytutu Naukowego; St. Thugutt — prezes Spółdzielczego Instytutu Naukowego i Towarzystwa Kooperatystów; J. Wolski — członek Zarządu Towarzystwa Popierania Kooperacji Pracy; J. Zawada — Związek Rew. Spółdz. Wojsk.; Fr. Zawadzki — prof. Wyższego Kursu Nauczycielskiego w Warszawie.

Pracom Komisji przewodniczyła p. dr. Wł. Hoszowska.

W okresie sprawozdawczym Komisja odbyła 4 plenarne posiedzenia, nie licząc zebrań Podkomisji, wyłanianych dla poszczególnych zagadnień.

Komisja Kształcenia i Wychowania Spółdzielczego była terenem współpracy przedstawicieli związków, organizacji spółdzielczych i pedagogów w zakresie szkolnictwa spółdzielczego.

Przedmiotem obrad Komisji w roku sprawozd. były sprawy: 1) sieci szkół spółdzielczych, 2) programów nauczania spółdzielczości w szkołach, 3) instrukcji dla spółdzielni uczniowskich, 4) programu uświadomienia i kształcenia spółdzielczego środowisk wiejskich, 5) spółdzielczych kół oświatowych.

W szczególności Komisja przedyskutowała szczegółowo opracowany przez Ministerstwo Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. program trzyletniego liceum spółdzielczego oraz wysunęła kandydatów do opracowania wytycznych i programów nauczania.

Wysunięte przez Komisję postulaty były komunikowane Związkowi spółdzielczemu, Państwowej Radzie Spółdzielczej i Ministerstwu Wyzn. Relig. i Ośw. Publ.

WYDAWNICTWA WŁASNE

Działalność wydawnicza Instytutu w 1938 r. charakteryzują nie tylko prace wydane ale i podjęte w tym czasie, a które ukażą się w następnym roku sprawozdawczym. W 1938 r. wydano 1 nową pracę, 2 odbitki własne i 1 odbitkę autorską z artykułów drukowanych w „Spółdzielczym Przeglądzie Naukowym”, 2 prace rozpoczęto druk.

Książki.

Inż. T. Zakrzewski — *Spółdzielnie niezwiązkowe i walka z nimi*.
Przedmowa Dra A. Całkosińskiego. Str. 80. Nakład 1000
egz. Cena sprzed. zł. 2.—.

Odbitki własne.

Zygmunt Chmielewski — *Uspółdzielczenie rolników w Rzeczy-
pospolitej Polskiej*. Str. 16. Nakład 600 egz. Cena sprzed.
zł. 0.50.

W. Miśkiewicz — *Nauczanie spółdzielczości w niższych szko-
łach rolniczych*. Str. 8. Nakład 220 egz.

Odbitki autorskie

Inż. A. Sarwińska — *Wiejscy działacze społeczni w ruchu spół-
dzielczym*. Str. 16. Nakład 100 egz.

Prace w przygotowaniu

1. Ks. Piotr Wawrzyniak. Napisał Rus Kuzstelan. Obję-
tość około 80 arkuszy druku.

Przygotowanie do druku powierzono dr. Andrzejowi Wojt-
kowskiemu.

Spółdzielczy Instytut Naukowy mógł przystąpić do wydania
tego wielkiego dzieła, zawierającego historię spółdzielczości
polskiej w b. zaborze Pruskim, dzięki wydatnemu poparciu fi-
nansowemu instytucyj Wielkopolskich oraz życzliwemu ustos-
unkowaniu się do tej sprawy Związku Spółek Zarobk. i Gospod.
im. Ks. Piotra Wawrzyniaka w Poznaniu.

W roku sprawozdawczym doprowadzone zostały do skutku
pertraktacje z rodziną ś. p. Rusa Kuzstelana w sprawie przeję-
cia rękopisu oraz przystąpiono do druku dzieła.

2. *Udział państwa w rozwoju spółdzielczości rolniczej*. Obję-
tość ok. 15 arkuszy druku.

Opracowanie zbiorowe pod redakcją Wacława Kubicza i Ada-
ma Rapackiego. Udział w opracowaniu biorą: inż. T. Cywiński,
dr. B. Dederko B. Przegaliński, W. Silfverhjelm, dr. S. Surzycki
i inż. T. Zakrzewski.

Praca ta podjęta została na życzenie i przy poparciu finan-
sowym Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych.

3. *Historia spółdzielczości polskiej do 1914 r.*

Objętość około 15 arkuszy druku.

W opracowaniu prof. Stanisława Wojciechowskiego.

4. *Historia spółdzielczości polskiej od 1914 r.*

Objętość około 15 arkuszy druku.

W opracowaniu Edmunda Zalewskiego i inż. T. Zakrzew-
skiego.

5. *Romuald Mielczarski.*

Objętość około 15 arkuszy druku.

W opracowaniu prof. Konstantego Krzeczковского.

Sprzedż wydawnictw Instytutu w roku sprawozdawczym osiągnęła: 2880 egzemplarzy za zł. 5.446.76. Nadwyżka uzyskana na wydawnictwach wyniosła zł. 2.119.67.

SPÓŁDZIELCZY PRZEGLĄD NAUKOWY

„Spółdzielczy Przegląd Naukowy” uwzględniał w roku sprawozdawczym następujące działy:

1. Zagadnienia ogólne i programowe;
2. Przeglądy i monografie;
3. Zagadnienia praktyki spółdzielczej;
4. Dział statystyczny;
5. Dokumenty i materiały;
6. Kroniki i sprawozdania:
 - a) kronika krajowa,
 - b) kronika zagraniczna,
 - c) przegląd prasy krajowej i zagranicznej,
 - d) recenzje książek,
 - e) bibliografia.

W dziale zagadnień ogólnych wydrukowano serię artykułów na temat „Przebudowa ustroju rolnego a spółdzielczość”.

W r. 1938 zamieszczone zostały prace między innymi: pp. mg-ra A. S. Brody, inż. Z. Chmielewskiego, inż. K. Czerniewskiego, dr D. Dederki, J. Derengowskiego, Fr. Dziedzica, J. Hardego, A. H. Kani, E. Kańskiego, St. Miłkowskiego, inż. W. Miśkiewicz, A. Rapackiego, inż. E. Różyckiego, inż. A. Sarwińskiej, dr St. Surzyckiego, inż. P. Szemraja, inż. P. Szewczyka, E. Szuberta, A. Uziembły, prof. St. Wojciechowskiego, E. Zalewskiego.

W roku sprawozdawczym ukazało się 10 zeszytów (w tym dwa podwójne) „Spółdzielczego Przeglądu Naukowego” o nakładzie 750 egzemplarzy i przeciętnej objętości 67 stron druku. Łączna objętość osiągnęła 670 stron. Całoroczny nakład wyniósł 7.500 egzemplarzy. Ogółem w r. 1938 rozsyłano 606 egz. czasopisma, z czego w prenumeracie 345 egz., wymiennych i bezpłatnych 195, członkowskich 50, okazowych 16.

SPÓŁDZIELCZE BIURO PRASOWE

Biuro Prasowe w roku sprawozdawczym kontynuowało wydawanie „Biuletynu Prasowego” Spółdzielczego Instytutu Naukowego, którego ukazały się 52 numery o łącznej objętości 130 stron maszynopisu powielonego (w 1937 r. — 107 str.).

„Biuletyn Prasowy” dostarczany jest bezpłatnie wszystkim organom prasowym oraz wysyłany w prenumeracie organizacjom spółdzielczym.

Nakład w r. 1938 wynosił 600 egzemplarzy, a całoroczny nakład wyniósł 31.200 egz. Łącznie rozsyła się 571 egz., z czego redakcjom 378, prenumeratorom 95, różnym (wymienne, członkowskie, bezpłatne) — 98.

„Biuletyn” redagowany jest na podstawie wiadomości dostarczanych bezpośrednio przez związki i centrale gospodarcze spółdzielni.

Pod względem treści obejmuje następujące działy: 1) artykuły informacyjne, 2) wiadomości z kraju, 3) wiadomości z zagranicy, 4) z ruchu wydawniczego.

Informacje zawarte w „Biuletynie Prasowym” wykorzystywane są przez prasę ogólną i spółdzielczą. Na szczególne podkreślenie zasługuje korzystanie z „Biuletynu” przez prasę prowincjonalną, a w szczególności fachową i oświatową.

W zakresie obsługi informacyjnej Biuro Prasowe Instytutu pozostawało również w łączności z Polskim Radio i ważniejszymi agencjami prasowymi (PAT., Iskra i inne).

BIBLIOTEKA I CZYTEL尼亚

W okresie sprawozdawczym biblioteka Instytutu powiększona została, poza publikacjami o charakterze periodycznym, o 324 (336 tomów) publikacji, z czego zakupiono 48 publikacji, reszta pochodzi z darów, bądź wymiany. Poza tym otrzymano 148 czasopism, w czym 96 polskich i 52 obce.

Biblioteka Instytutu liczy obecnie około 9.000 tomów bez dubletów oraz nie licząc książek w depozycie używalnym Wyższego Kursu Spółdzielczego w Krakowie.

Poza tym w zawiadywaniu Instytutu znajduje się biblioteka „Społem”, Związku Spółdzielni Spoż. R. P., obejmująca około 4000 pozycji. Znaczna część tej biblioteki przekazana została Instytutowi w depozyt w roku sprawozdawczym.

W ten sposób Instytut rozporządza największym księżbiorem spółdzielczym w Polsce. Dzięki uzupełnieniu go ostatnio pracami wydanymi dawniej i przeważnie wyczerpanymi, obejmuje on obecnie prawie komplet polskiej literatury spółdzielczej i ważniejsze prace w językach obcych.

W roku sprawozdawczym zakończono katalogowanie książek, przyczem założono katalogi: alfabetyczny, działowy spółdzielczy i działowy niespółdzielczy, co znacznie ułatwiło korzystanie z biblioteki.

Poza tym na podstawie materiałów znajdujących się w bibliotece opracowano polską bibliografię spółdzielczą za lata 1937 — 1938.

Sporządzono katalog dubletów, który objął 1062 pozycje. Katalog ten rozesłany do ważniejszych bibliotek pozwolił Instytutowi na uzyskanie znacznej liczby książek w drodze wymiany, a w szczególności od Biblioteki Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Biblioteki Szkoły Główn. Gosp. Wiejsk. w Warszawie, Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie, Biblioteki Uniwersyteckiej w Lublinie i in.

Biblioteka i czytelnia Instytutu otwarte są codziennie od 9 do 15-ej godz., przyczem prawo korzystania z niej mają wszyscy pracownicy naukowcy, pracownicy spółdzielczy i młodzież szkolna. Frekwencja korzystających stale wzrasta w szczególności z pośród studentów. W roku 1938 z biblioteki i czytelnicy korzystało przeciętnie dziennie ok. 7 osób, co czyni w ciągu roku zgórą 2000 osób.

W dalszym ciągu kompletowano materiały i dokumenty dla przyszłego muzeum spółdzielczego.

STOSUNKI ZEWNĘTRZNE

Ścisła współpraca łączy Instytut ze wszystkimi związkami spółdzielczymi i Radą Spółdzielczą. Dyrektor Instytutu jest członkiem Rady Spółdzielczej.

Na specjalne zaznaczenie zasługuje współpraca z Towarzystwem Kooperatystów, które w roku sprawozdawczym w dalszym ciągu korzystało z lokalu i urządzeń Instytutu.

Kontynuowana była współpraca ze Światowym Związkiem Polaków z Zagranicy w zakresie akcji spółdzielczej wśród Polaków zagranicą.

Utrzymywano ścisły kontakt z Ministerstwem Oświecenia Publ. i Wyzn. Rel. w sprawach szkolnictwa spółdzielczego.

Instytut wziął udział w Komisji Porozumiewawczej Badań Ekonomiczno-Rolniczych przy Ministerstwie Rolnictwa i R. R.

W zakresie stosunków zagranicznych Instytut pozostawał w kontakcie z pokrewnymi instytucjami, a w szczególności z Międz. Związkiem Spółdzielczym w Londynie, Międz. Biurem Pracy w Genewie, Międz. Instytutem Rolniczym w Rzymie, Fundacją H. Plunkett w Londynie i innymi.

Dyrektor Instytutu wziął udział w czerwcu 1938 r. w obchodzie 50-ej rocznicy śmierci Fryderyka Raiffeisena w Neuwied i w Zjeździe niemieckich spółdzielni rolniczych w Koblencji.

SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE

BILANS ZAMKNIĘCIA

Bilans za r. 1938 zamyka się sumą zł. 82.312,39, co w porównaniu z sumą bilansową za r. 1937 (w kwocie zł. 74.000,79) stanowi wzrost o przeszło 8 tys. zł.

Główne pozycje *Aktywów* stanowią:

Gotówka w kasie podręcznej zł. 68.52.

Gotówka w bankach zł. 30.788,44 (na r-kach: w Centralnej Kasie Spółek Roln.: nr 229 — zł. 3.742,44, nr 450 — zł. 1.367,—, w Banku „Społem”: r-k bież. — zł. 8.049,—, lokata — zł. 7.823,—, w Banku Związku Spółek Zarobk. w Poznaniu — zł. 6.045,82, w P. K. O. — zł. 3.578,18, na R-ku Pocztowym — zł. 183,—).

Dłużnicy zł. 13.954,45 (z czego najważniejsi: Związek Spółdz. Roln. i Zarobk. Gosp. — zł. 8.821,—, „Społem”, Związek Spółdz. Spoż. R. P. — zł. 1.027,85).

Wydawnictwa zł. 22.955,05 (w czym na składzie własnym za zł. 16.538,70 i w komisie zł. 6.416,35).

Papiery wartościowe zł. 200.— (2 obligacje Pożyczki Narodowej wg wartości nominalnej).

Sumy Przechodnie zł. 2.496,84 (pensje wypłacone za styczeń 1939 r. — zł. 2.146,84 i należność za ogłoszenie — zł. 350.—).

Na *Pasywa* składają się:

Kapitał Zapasowy w sumie zł. 37.290, 84, zwiększony zgodnie z uchwałą Walnego Zgromadzenia z dn. 18 maja 1938 r. o kwotę zł. 898,57 nadwyżki z 1937 r.

Fundusz Wydawniczy im. Fr. Stefczyka zł. 36.328,71.

R-k Dzieła o Ks. P. Wawrzyniaku zł. 5.552,07.

Wierzyciele zł. 594,92.

Sumy przechodnie zł. 2.545,85 (niezapłacone r-ki za druk „Sp. Przegl. Nauk.” — zł.1.045,85 i za komorne za II półr. — zł. 1.500,—).

ZESTAWIENIE PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW

Zamyka się sumą zł. 38.196,59 i wykazuje niedobór zł. 2.518,67.

WYKONANIE BUDŻETU

Niedobór wpływów wyniósł zł. 3.740,18 przy czym powstał głównie z powodu nie wpłynięcia w 1938 r. przewidywanej subwencji od Państwowego Banku Rolnego w sumie zł. 3.000.—.

Osiągnięte oszczędności na wydatkach wyniosły zł. 1.744,10, przy czym dotyczą one niemal wszystkich pozycji.

W rezultacie niedobór budżetowy w 1938 r. wyniósł zł. 1.996,08. Niedobór ten różni się od niedoboru operacyjnego wskutek istnienia pozycji pozabudżetowych, wykazanych w zestawieniu przychodów i rozchodów (p. str. 13).

FUNDUSZ WYDAWNICZY IM. FR. STEFCZYKA

Stan Funduszu na 1.I.1938 r. wynosił zł. 34.205,56. W ciągu roku spraw. dopisano z tytułu procentów zł. 750,47, z tytułu wpływu należności po b. Patronacie w Krakowie zł. 178,68 oraz subwencję na wydawnictwo od Min. Rolnictwa i R. R. zł. 2000.—.

Z Funduszu odpisano w roku spraw. dodatkowe koszty Ankiety Pracown. zł. 806.—.

BILANS ZAMKNIĘCIA
z a 1938 r.

Aktywa		Pasywa	
Gotówka: w kasie	68,52	Kapitał zapasowy	37.290,84
w bank.	<u>30.788,44</u>	Fundusz wydawniczy	
	30.856,96	im. Fr. Stefczyka	36.328,71
Dłużnicy	13.954,45	Wierzyciele	594,92
Wydawnictwa:		Dzieło o ks. P. Wa-	
na składzie	16.538,70	wrzyniaku	5.552,07
w komisie	<u>6.416,35</u>	Sumy przechodnie	2.545,85
	22.955,05		
Papiery wartościowe	200,—		
Biblioteka	5.096,82		
Ruchomości	1.740,40		
Materiały drukarskie	2.493,20		
Sumy przechodnie	2.496,84		
Niedobór:			
z lat ubiegłych	324,32		
z roku sprawoz.	<u>2.194,35</u>		
	2.518,67		
	<u>82.312,39</u>		
	<u><u>82.312,39</u></u>		<u><u>82.312,39</u></u>

ZESTAWIENIE PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW
z a 1938 r.

Rozchody		Przychody	
Wydatki administracyjne	29.025,60	Składki i subwencje	32.117,20
Spółdziel. Przegląd Nauk.	5.515,10	Procenty	517,20
Biuro Prasowe	967,65	Nadwyżka na wydawnictw.	2.119,67
Różne	441,80	Różne przychody	25,28
Amortyzacja	800,—	Niedobór	2.518,67
Za wydawnictwa rozesł.			
bezpłatnie	218,80		
Straty z lat ubiegłych	324,32		
Odpis z wierzytelności	<u>4,75</u>		
	<u>37.298,02</u>		
	<u><u>37.298,02</u></u>		<u><u>37.298,02</u></u>

WYKONANIE BUDŻETU

z a 1938 r.

Przychody	Prelimi- nowano	Otrzy- mano	Nad- wyżka	Niedobór
Subwencja Banku Polskiego . . .	10.000,—	10.000,—	—	—
Subwencja Państw. Banku Roln.	3.000,—	—	—	3.000,—
Składki członków rzeczywistych	19.000,—	19.448,—	448,—	—
Składki członków wspierających	2.700,—	2.669,20	—	30,80
Prenumeraty	4.600,—	4.455,75	—	144,25
Ogłoszenia	2.000,—	1.850,—	—	150,—
Nadwyżka na wydawnictwa . . .	2.500,—	2.119,67	—	380,33
Różne wpływy i procenty . . .	1.000,—	517,20	—	482,80
	44.800,—	41.059,82	448,—	4.188,18

Rozchody	Prelimi- nowano	Wyko- nano	Nad- wyżka	Niedobór
Płace i świadczenia	24.500,—	24.427,07	72,93	—
Lokal	3.150,—	3.043,10	106,90	—
Wydatki kancel., poczta, telefon	1.600,—	1.555,43	44,57	—
Spółdzielczy Przegląd Naukowy	11.000,—	10.804,30	195,70	—
Biuletyn Prasowy	2.000,—	1.984,20	15,80	—
Administracja ruchom. i biblioteki	800,—	800,—	—	—
Wyjazdy i konferencje	500,—	423,30	76,70	—
Różne	1.250,—	18,50	1.231,50	—
	44.800,—	43.055,90	1.744,10	—

Niedobór wpływów	4.188,18
Nadwyżka wpływów	448,—
Saldo niedoboru wpływów	3.740,18
Oszczędności na wydatkach	1.744,10
Niedobór budżetowy	1.996,08

R-K WYDAWNICTW WŁASNYCH

Debet		Kredyt
Remanent na 1.I.1938 r.		
w magazynie	20.370,53	Wpływ ze sprzedaży 5.446,76
w komisie	5.930,18	Subwencja na wydawnic. 1.500,—
	26.300,71	Przeniesiono na r-k Fun- duszu Wydawniczego 806,—
Nowe wydawnictwa:		
T. Zakrzewski—Spółdziel- nie niezwiązkowe	1.481,43	Remanent na 31.XII.1938r.
Struktura zatrudnienia pra- cown. związk. (dopłata)	806,—	w magazynie 16.538,70
	28.588,14	w komisie <u>6.416,35</u> 22.955,05
Nadwyżka	2.119,67	
	30.707,81	30.707,81

PROJEKT BUDŻETU na 1939 r.

Przychody

Subwencja Banku Polskiego	10.000,—
Subwencja Państw. Banku Rolnego	3.000,—
Składki członków rzeczywistych	20.000,—
Składki członków wspierających	2.700,—
Prenumeraty	4.500,—
Ogłoszenia	1.800,—
Nadwyżka na wydawnictwach	2.000,—
Różne wpływy i procenty	500,—
	44.500,—

Rozchody

Płace pracowników i świadczenia	24.000,—
Lokal	3.150,—
Wydatki kancelaryjne, poczta, telefon	1.600,—
Spółdzielczy Przegląd Naukowy	11.000,—
Biuletyn Prasowy	2.250,—
Amortyzacja ruchomości i biblioteki	1.000,—
Wyjazdy i konferencje	500,—
Różne BIBLIOTEKA	1.000,—
	44.500,—

Seminarium Duchownego Rzym.-Kat
w SANDOMIERZU.

WYKAZ PRACZYNI	
1. Wykaz prac...	...
2. Wykaz prac...	...
3. Wykaz prac...	...
4. Wykaz prac...	...
5. Wykaz prac...	...
6. Wykaz prac...	...
7. Wykaz prac...	...
8. Wykaz prac...	...
9. Wykaz prac...	...
10. Wykaz prac...	...
11. Wykaz prac...	...
12. Wykaz prac...	...
13. Wykaz prac...	...
14. Wykaz prac...	...
15. Wykaz prac...	...
16. Wykaz prac...	...
17. Wykaz prac...	...
18. Wykaz prac...	...
19. Wykaz prac...	...
20. Wykaz prac...	...

WYKAZ PRACZYNI	
1. Wykaz prac...	...
2. Wykaz prac...	...
3. Wykaz prac...	...
4. Wykaz prac...	...
5. Wykaz prac...	...
6. Wykaz prac...	...
7. Wykaz prac...	...
8. Wykaz prac...	...
9. Wykaz prac...	...
10. Wykaz prac...	...
11. Wykaz prac...	...
12. Wykaz prac...	...
13. Wykaz prac...	...
14. Wykaz prac...	...
15. Wykaz prac...	...
16. Wykaz prac...	...
17. Wykaz prac...	...
18. Wykaz prac...	...
19. Wykaz prac...	...
20. Wykaz prac...	...

WYDAWNICTWA SPÓŁDZIELCZEGO INSTYTUTU NAUKOWEGO

WARSZAWA, WARECKA Nr. 11a.

(BIBLIOTEKA IM. D-RA FRANCISZKA STEFCZYKA)

w sprzedaży:

BIBLIOGRAFIE, WYDAWNICTWA INFORMACYJNE.

	zł
Informator Spółdzielczy, Warszawa, 1937. Str. 160	2.—
Informator Spółdzielczy Tow. Kooperatystów W-wa, 1932. Str. 152	2.—
R. Rudzińska: Obca bibliografia spółdzielcza (1926—1930), W-wa, 1930. Str. 24	—,50
Dr Marian Szromba: Polska literatura spółdzielcza. Kraków 1926. Str. 115.	—,50
Dr Marian Szromba: Przegląd bibliograficzny obcej literatury spółdzielczej. Kraków 1927. Str. XIII + 52	—,30

HISTORIA, TEORIA I STAN RUCHU SPÓŁDZIELCZEGO.

Zygmunt Chmielewski: Czynniki psychiczne spółdzielczości. Warszawa 1935. Str. 184	5.50
Zygmunt Chmielewski: Podręcznik spółdzielczości. Wyd. II. Warszawa 1937. Str. 175	2.50
Zygmunt Chmielewski: Kartki z dziejów Centralnej Kasy Spółek Rolni- czych. Warszawa, 1939, str. 88	1.50
Prof. B. Lavergne: Pierwszeństwo spożywczy. Odnowienie nauk społecznych i systemu ekonomicznego dzięki pojęciu spożywczy. Warszawa 1937. Str. 56	1.—
Dr Franciszek Stefczyk: Początki i ogólne warunki rozwoju spółdzielczości w Polsce. Kraków 1925. Str. VI + 51	—,20
Struktura zatrudnienia pracowników spółdzielni związkowych. Warszawa, 1937. Cz. I. Str. 5 nlb, VIII, 221, Cz. II — Tablice źródłowe	20.—
Väinö Tanner: Miejsce spółdzielczości w różnych systemach gospodarczych. Warszawa, 1937. Str. 28.	0.50
Stanisław Thugutt: Spółdzielczość — zarys ideologii. Wyd. II. Warszawa 1937. Str. 201	3.—
Dr Kazimierz Weydlich: Ruch spółdzielczy w Polsce w latach 1914 — 1926. Kraków — Poznań 1927. Str. XV + 316	1.—
Stanisław Wojciechowski: Ruch spółdzielczy (podręcznik dla wyższych szkół handl. i roln.). Warszawa 1930. Str. 477	8.—
Stanisław Wojciechowski: Historia spółdzielczości w Polsce. Warszawa, 1939, str. 253 (w druku).	
Tadeusz Zakrzewski: Spółdzielnie niezwiązkowe i walka z nimi. Warsza- wa 1938. Str. 80	2.—

PIONIERZY SPÓŁDZIELCZOŚCI.

Karol Fourier, w setną rocznicę zgonu. Dr. W. J. Grabski: Tragizm Fouriera. Warszawa, 1937. Str. 16	—,50
Konstanty Krzeczkowski: Dzieje życia i twórczości Edwarda Abramowskie- go. Warszawa 1933. Str. 152	7.—
Dr Kazimierz Weydlich: Dr Franciszek Stefczyk, pionier polskiej spółdziel- czości rolniczej. Warszawa 1936. Str. VIII + 360	3.80

PRAWO SPÓŁDZIELCZE.

Stanisław Thugutt: Porównawcze ustawodawstwo spółdzielcze.
1931 Str. 266 3.—

SPÓŁDZIELCZOŚĆ ROLNIKÓW.

- J. Bielecki:** Kasy gminne wobec spółdzielni rolniczych. W-wa, 1929. Str. 32 —.50
K. Chmielewski: Projekt organizacji zbytu zbóż w oparciu o spółdzielczość rolniczą. Warszawa, 1934. Str. 21 —.50
Zygmunt Chmielewski: Spółdzielczość rolnicza w rozmaitych krajach. Warszawa 1937. Str. 159 3.50
Z. Chmielewski: Uspółdzielczenie rolników w Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, 1938, str. 15 —.50
Inż. agr. Tadeusz Kłapkowski: Patronackie spółdzielnie rolnicze w Małopolsce. Kraków 1927. Str. XIV + 288 + tablice 1.—
Tadeusz Kłapkowski: Współpraca spółdz. organizacyj rolniczych z zawodowymi org. rolniczymi i reprezentacja interesów rolnictwa polskiego. Warszawa 1929. Str. 25 —.50
Tadeusz Kłapkowski: Zrzeszenia rolnicze w Szwajcarii (ze słowem wstępnym prof. Laura). Warszawa 1930. Str. 12 —.50
Władysław Komorowski: Zastaw zboża. Warszawa 1932. Str. 63 1.—
Prof. dr Stefan Surzycki: Organizacja pracy społecznej rolniczej. Warszawa 1931. Str. XII + 386 8.—
Stanisław Wojciechowski: Organizacja zbytu produktów rolnych. Warszawa 1931. Str. 189 6.—

INNE RODZAJE SPÓŁDZIELCZOŚCI.

Inż. Ignacy Solarz: Historia powstania Spółdzielni Zdrowia w Markowy, Warszawa, 1937. Str. 20 0.50

SPÓŁDZIELCZOŚĆ SZKOLNA I MŁODZIEŻY.

Dr W. Hoszowska: Idea spółdzielczości w gospodarczo - społecznym wychow. młodz w Polsce. Warszawa 1932. Str. 152 5.—

RÓŻNE.

- Franciszek Bujak:** Rozwój gospodarczy Polski w krótkim zarysie. Kraków 1925. Str. XV + 52 —.20
Obroty spółdzielni spożywców i spółdzielni mleczarskich w świetle stałych badań wskaźnikowych Spółdzielczego Instytutu Naukowego. Warszawa, 1937. Str. 8 —.20
B. Przeglasiński: Międzynarodowy Kongres Spółdzielczy w Paryżu 6—9 września 1937 r. Warszawa, 1937. Str. 16 —.50
Inż. A. Sarwińska: Wiejscy działacze społeczni w ruchu spółdzielczym. W-wa, 1938. Str. 16. —.50
St. Surzycki: Wyższy Naukowy Kurs Spółdzielczy przy Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Warszawa, 1932. Str. 32 1.—
A. Zabiński: Księgowość spółdzielcza. Cz. I. Zasady księgowości spółdzielczej i przepisy prawne. Kraków, 1925. Str. 109 1.50
Roczniki Spółdzielczego Przeglądu Naukowego z roku 1929 — 1937 po 6.—

WYDAWNICTWA NA SKŁADZIE.

- Rus Kuzstelan:** Książd Patron Augustyn Szamarzewski, pionier spółnictwa ludowego. Poznań 1918. Str. 20 nlb., 205 3.—
Rus Kuzstelan: Rodowód spółek ludowych. Poznań, 1926. Str. 61 0.30